

Tiszteletbeli doktor:

Móra Ferenc

A szegedi egyetemek főnállásának félévészados jubileuma alkalmából a Szegedi Egyetem ünnepi száma közli a régi díszdoktorok jegyzékét. Sajnos, nagyon hiányosan, nemcsak azért, mert forrásaként egy 1931-ben készült összeállítást vett alapul, hanem a válogatás szubjektivitása miatt is. Mert hiszen ha az egyetem kolozsvári időszakából számontartjuk Vilmos császár vagy József királyi herceg díszdoktorságát — s történeti tanulságul ez nem is fölösleges —, akkor nem hagyhatjuk említés nélkül az olyan neves díszdoktorokat sem, mint Brassai Sámuel vagy Csemegi Károly, vagy az orvosi karon Schaffer Károly vagy éppenséggel Korányi Sándor!

De a szegediek korszakából még inkább érdemes idézni, Somogyi Szilveszter ugyan elég ellentmondásos jelenség, de az egyetem-alapításban való buzgólkodása kétségtelenül javára szól. Ő is díszdoktor lett. Hasonló megfontolásból kaphatta a kitüntető címet annak az időszaknak főispánja, Aigner Károly is. Am teljes érdemmel díszítette az egyetem e szép címmel a könyvszeretet és bibliofília országosan, sőt nemzetközileg is elismert nagyságát az urbanisztika úttörő hazai művelőjét, Szalay Józsefet, a literátus főkapitányt 1935-ben, és a szegedi erdők atyját, Kiss Ferencet 1939-ben.

A legfájdalmasabb hiány ebben a névsorban Móra Ferencé, akitől a jubileumi cikkek sorra-remére elfeledkeztek. Pedig ha valaki, úgy ő a legbiztosabban áll az utókor előtt, s ha a szegedi egyetemek neves professzorait, naggyá lett diákjait jogos büszkeséggel soroljuk föl, díszdoktorai élén elsőként Móra Ferencet kellene említenünk. Az Aranykoporsó volt az ő „doktori értekezése”, s a könyv első kiadásának címet követő lapján ott az ajánlás: „A szegedi Ferenc József Tudományegyetemnek hálája jeléül ajánlja dr. h. c. M. F. Szeged, 1932. december 3.” Ez volt a díszdoktorrá avatás napja, ekkor mondotta el Móra híres díszdoktori beszédét, mely azóta Félbenmaradt egzisztencia címmel a legtöbb Móra-kötetben olvasható, elsősorban az önéletrajzi írásokat egybegyűjtően, A Daru utcától a Móra Ferenc utcáig címűben. Móra számos önvallomás írása között egyike a legmegindítóbbaknak.

Doctor honoris causa: tiszteletbeli doktor.

Soha nem használta ezt a címet, csak itt, az Aranykoporsóban De ő is, akár Jókai, akit a pesti egyetem fűtetett ki díszdoktorsággal, holtáig nagyon büszke volt rá.

Mi is büszkék vagyunk rá.

PÉTER LÁSZLÓ

A Szegedi Egyetem munkatársa semmiképpen nem a filológus alaposágával vagy körültekintésével — hiszen ezt ideje sem engedte — hanem kuriózumként készítette el az említett ünnepi számban a díszdoktorok jegyzékét. Ugyanolyan érdekességnek szánta, mint más évkönyvekből, jegyzőkönyvekből stb. kiemelt részletet, amelyet ugyancsak ebben az összeállításban közöltünk.

(A szerk.)

Hall-ó-mások

— Miért ülnek a hallgatók az előadásokon?

— ???

— Azért, hogy legalább egyik testrészüket használják...

— Mi a vizgakerdés?

— ???

— Casus belli...

— Mi a nagy feszültség?

— ???

— Volt hátán Volt...

— Mi az abszolút potyázás?

— ???

— Az ismételt vizsga jegy árát is mással fizettetni...

Oktatóink bölcsességeiből:

— ...a bölcsész az úristen szócsöve...

— ...vannak jelenségek, amelyek működnek...

— ...a négyzetalakú kör görbe...

— ...a tudás összevisszasága hézagos...

— ...illik tudni, hogy Thales ókori matematikus kollégánk...

— ...jegyezzék meg, hogy eszméket nem lehet puskázni, csak lopni...

— ...két azonos pólus vonzása fajtalanság...

—szabó—

JEGYZET

MIÉRT UNALMAS?

Semmiben sem olyan egységes a közvélemény, mint az újságok megítélésében. Az újságok — mondják általában röviden de velősen — unalmasak. És ezalól nyilván nem kivétel a Szegedi Egyetem sem. Nem hivatalom, nem is mernék rá vállalkozni, hogy a többi lapokra vonatkozóan magyarul, vagy indokolni próbáljam a sommás ítéletet. Az azonban már feltétlenül irítál, hogy az egyetem lapját is unalmasnak tartja — gyakran jogosan — az olvasóközönség.

Mint a lap munkatársa, méghozzá olyan munkatársa, aki köteles ebben az újságban a címtől az impresszumig minden sort elolvasni, nem egyszer elgondolkozhattam rajta, hogyan lesz a szerkesztőség, a szerkesztőbizottság és valamennyi közreműködő jószándéka ellenére érdektelenné, ami a megírás előtt még olyan érdekesnek ígérkezett.

És az alábbi következtetésre jutottam: Z. egyetemi hallgató hosszú időn át csak annyiban kapcsolódik az egyetem lapjához, hogy unja. Már hivatalból is unja, hiszen a terjesztés hibái miatt sokszor rákényszerítik az újságot, no nem úgy, hogy el is olvassa, csak, hogy előfizesse. A kötelezően megvásárolt betűzőn már eleve unalmas. S ha még ugyanez a hallgató nem tudván mit kezdeni a szabad idejével, esetleg bele is olvas egy-egy — mondjuk középszerű gyűlésről, összefüvetéről beszámoló — tudósításba, akkor aztán igazán megmásíthatatlan a szentencia: ugyan kinek kell ez, senkit se érdekel. Később Z. hallgató bevetődik a szerkesztőségbe, s rávesszük, hogy az általa is bíralt unalom ellenszerül nosza, ragadjon tollat, álljon be munkatársi gardánkba, és érdeklődésének, ízlésének megfelelő izgalmas írásokkal gazdagítsa lapunk tartalmát. Z. hallgató hajlik a szóra, s néhány nap múlva megjelenik kézzel frott, gyakori át-és fölhúzásokkal tarkított írásával. S amint elolvassuk, kiderül, hogy az a hallgató, aki a köznapi beszédben érthetően, világosan sőt színesen fejezte ki magát, írásban már ugyanazon a senki által nem beszélt szalmacséplő nyelven szólal meg, amelyet oly jogosan szoktunk az újságokban kifogásolni.

Z. hallgató ettől kezdve — közeleti fontossága tudatában — már nem dolgozik, hanem munkát végez, vagy tevékenységet vállal. Nem a véleményét mondja el, hanem felveti a problémát, továbbítja a javaslatot az illetékesek felé és így tovább. A rendezvény pedig, amelyről néhány nappal előbb olyan eredeti módon számolt be, ebben a stílári köntösben szürkév, érdektelenné fakul, még érdektelenebbé válik, mint azok a rendezvények, amelyekről az előző lapszámokban tudósítottunk.

És mi történik X professzor úr szuggesztív élménybeszámolójával, amelyet valamelyik munkatársunknak mondott el? Az újság hasábjain az olvasó már csak egy átlagos útirajzot kap belőle, olyan átlagos útirajzot, amelyhez hasonlókkal tele vannak az újságok. Megtudhatjuk belőle, hogy X professzor ilyen és ilyen megállapodás értelmében ilyen és ilyen konferencián vett részt, ahol az alábbi tudományos témákat vitatták meg, szóba került továbbá bizonyos speciális módszerek bevezetése, valamint lehetőség nyílt a kísérletekbe való bekapcsolódásra. Mindezek következtében az út és a külföldi intézményekben lefolytatott eszmecsere termékenyen járulhatnak hozzá az érintett tudományág fejlődéséhez stb. Pedig X professzor a beszélgetés alkalmával érzékletes példákon mutatta meg, hogyan élnek abban az országban az általa megismert emberek, milyen sokákaik vannak a munkában, a magánéletben, a kulturálódásban és így tovább, s ezek a példák sokkal szemléletesebben, életszagúbban állították elének azt az idegen világot, mint a nyomtatásban került statisztikai adatok és terminus technikuskok. Az olvasó a fejét csóválja az átlagos mondatokba csomagolt átlagos élményekről tanúszkodó útirajz olvastán és igen rossz véleményt alkot az újságíróról, hiszen X professzor útibeszámolóját ő maga is hallotta egy más alkalommal s olyan érdekesnek találta, hogy napokig vitatkozott rajta az évfolyamtársaival.

Igen, az olvasó levonja a konzekvenciát és sutba dobja az újságot. Nem tudhatja, hogy X professzor szuggesztív útibeszámolóját több, kevésbé szuggesztív telefonbeszélgetés és személyes találkozás követte, melyeknek eredményeképpen az útirajzból kimaradt az élmény, kimaradt a szuggesztivitás, ellenben belekerült néhány mulhatatlanul fontos statisztikai adat. Az élményekről és a szuggesztivitásról ugyanis X professzornak az volt a véleménye utólag, hogy közlésük talán nem lenne helyes, hasznos, diplomatikus, taktikus, különben sem készített pontos szociológiai felmérést, tapasztalatai esetlegesek lehetnek, nem nélkülözik a szubjektivitást stb.

Sorolhatnám még az okokat, de talán X professzor és Z. hallgató esete is elég tanulsággal szolgál, mert többek között miattuk, tőlük unalmas a Szegedi Egyetem. Attól az előítéletől, amely azt sugallja, hogy a nyomtatásból mindent ki kell mosni, ami szuggesztív, ami szubjektív, ami tényleges élményre enged következtetni. Mert a szubjektív, a színes mindig magában hordozza a tévedés veszélyét. Az egy színű, kiváltképp a szürke azonban mindenkor igaz.

F. J.

Immár szokássá válik a Szegedi Tanárképző Főiskolán, hogy a KISZ klubban a rajz szakos hallgatók önálló kiállítását rendeznek. Tavaly igen sokan éltek ezzel a lehetőséggel, s idén először két III. éves hallgató, Csáky Lajos fametszeteivel, Somodi Ferenc fa-

Fametszetek és fafaragások

Csáky Lajos figyelembe vette a fametszés hagyományait, igyekezett mélyen behatolni annak törvényszerűségeibe, végigjárva a kifejezési forma egyes állomásait, s így keresve magá-

nak a legmegfelelőbbet. Grafikájának tartalma jól illeszkedik ehhez a puritán formához, hisz a fametszés korlátokat szab a kifejezésnek éppen grafikai jellegéből adódóan, ugyanakkor szigorú rendet követel a vonalak játékában. Csáky Lajos ezeknek a törvényeknek a pontos betartásával beszél nekünk az öt érdeklő problémáról. Bibliáj témák feldolgozásával ál-

talános emberj kérdésekről, temetésről és anyaságról, fiatalságról és az öreg-ség magányáról.

Somodi Ferenc szobraira a művészet-hez való közeledésnek egy másik útját tapasztaltuk. Osibb megközelítés, a belső indulattól fakadó kifejezési kényszer adta az indítékot a fa faragásához. A középkori faszobrok újjáélednek, és XX. századi mondanivalóval telítődnek keze nyomán. A szobrok formái megmunkálása igényes, és az anyag szeretetéről, ismeretéről vall.

Bemutatkozásuk az egyik legmagasabb színvonalú kiállítás volt az eddigiek között.

(Somodi Ferenc fafaragásait Pallagi Izabella fényképezte.)

DÓZSA ERZSÉBET

faragásaival mutatkozott be. Mindkét hallgató nagy érdeme, hogy mind a grafikában, mind a szobron az anyag tisztelete mutatkozik meg.

